

Laidiens: 10.02.2016., Nr. 28
Oficiālās publikācijas Nr.: 2016/28.4

Ministru kabineta noteikumi Nr. 85

Rīgā 2016. gada 9. februārī (prot. Nr. 6 35. §)

Dabasgāzes piegādes un lietošanas noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Enerģētikas likuma 42.¹ panta pirmo daļu,
42.³ panta pirmo un otro daļu un likuma
"Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem"
22. panta piekto daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā lietotājiem piegādā dabasgāzi un pārtrauc tās piegādi, tirgotāju, sistēmas operatoru un lietotāju tiesības un pienākumus dabasgāzes piegādē un lietošanā;

1.2. kārtību, kādā sistēmas operators nosaka faktiski patērētās dabasgāzes daudzumu, kā arī kompensācijas apmēru un aprēķināšanas kārtību, ja tiek konstatēts, ka lietotājs ir pārkāpis šos noteikumus vai dabasgāzes piegādes līgumu, un tā rezultātā lietotājam ir samazināts patērētās dabasgāzes uzskaitītais daudzums vai radīta iespēja dabasgāzi patērēt bez maksas;

1.3. nokavējuma procentu apmēru, ko lietotājs maksā tirgotājam un sistēmas operatoram par katru maksājuma kavējuma dienu.

2. Noteikumos lietotie termini:

2.1. atbildīgā persona par gāzes saimniecību – persona, kas saskaņā ar standarta LVS 445-1:2011 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope. 1. daļa: Vispārīgās prasības" noteikumiem ir atestēta darbam ar lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmām un gāzes iekārtām un nodrošina šo sistēmu un iekārtu drošu ekspluatāciju;

2.2. atļautais maksimālais dabasgāzes patēriņš stundā – lielākais dabasgāzes daudzums, ko lietotājs drīkst izmantot saskaņā ar sistēmas operatora un lietotāja noslēgto dabasgāzes piegādes līgumu;

2.3. avārija – notikums (piemēram, dabasgāzes apgādes sistēmas bojājums, sprādziens, uzliesmojums), kas radies dabasgāzes apgādes sistēmā tehnisku defektu, nepareizas ekspluatācijas vai citu neparedzētu faktoru iedarbības dēļ un kas apdraudējis vai radījis kaitējumu (tai skaitā zaudējumus) cilvēku veselībai, dzīvībai, mantai un videi;

2.4. avārijas situācija – dabasgāzes apgādes sistēmas bojājumi vai citi neparedzēti faktori, kas var apdraudēt cilvēka veselību, dzīvību, mantu un vidi vai radīt kaitējumu (tai skaitā zaudējumus);

- 2.5. dabasgāzes aparāts – aparāts, kurā kā kurināmais tiek izmantota dabasgāze;
- 2.6. dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robeža – piederības un atbildības dalījuma vieta starp sistēmas operatora un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmām;
- 2.7. dabasgāzes iekārta – iekārta no noslēgierīces pirms gāzes aparāta līdz dūmgāzu novadišanas ierīces izejai. Dabasgāzes iekārta sastāv no gāzesvada, kas savieno gāzes aparātu un noslēgierīci pirms tā, gāzes aparāta, dabasgāzes sadegšanai nepieciešamā gaisa pievadišanas un dūmgāzu novadišanas ierīcēm;
- 2.8. dabasgāzes piegādes līgums – līgums, ko slēdz sistēmas operators ar lietotāju par pakalpojumu sniegšanu, kas ietver dabasgāzes uzglabāšanu, pārvadi, sadali, tirdzniecību un citus pakalpojumus, kas nepieciešami, lai nodrošinātu dabasgāzes piegādi lietotājam;
- 2.9. dabasgāzes pieslēguma līgums – līgums, ko slēdz sistēmas operators ar lietotāju par sistēmas pieslēguma ierīkošanu;
- 2.10. dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāts – mērīšanas līdzeklis vai mērīšanas līdzekļu sistēma dabasgāzes patēriņa uzskaitē norēķinu vajadzībām, atļautā maksimālā dabasgāzes patēriņa stundā un dabasgāzes parametru kontrolei;
- 2.11. gazificēts objekts – dabasgāzes apgādes sistēmai pieslēgta būve vai tās daļa, kā arī iekārta;
- 2.12. gazificētā objekta īpašnieks – persona, kas ir ieguvusi gazificētā objekta īpašuma tiesības un atbilst Civillikumā vai Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumā noteiktajam īpašnieka jēdzienam;
- 2.13. lietotājs – fiziska vai juridiska persona, kas pērķ no sistēmas operatora dabasgāzi izlietošanai savā īpašumā, valdījumā vai lietojumā esošajā gazificētā objektā (tai skaitā mājāsaimniecības lietotājs) vai pērķ no sistēmas operatora sistēmas pakalpojumu;
- 2.14. lietotāja dabasgāzes apgādes sistēma – piederības robežas lietotāja pusē ierīkoto gāzesvadu, noslēgierīču, dabasgāzes iekārtu un citu tehnisko ietaišu kopums lietotāja apgādei ar dabasgāzi;
- 2.15. norēķinu periods – laikposms, par kuru veic norēķinus;
- 2.16. norēķinu uzskaites mēraparāts – komercuzskaites mēraparāts vai mēraparātu sistēma patērētās dabasgāzes daudzuma, atļautā maksimālā dabasgāzes patēriņa stundā un dabasgāzes parametru kontrolei un uzskaitē, kas nepieciešama norēķiniem;
- 2.17. normālkubikmetrs (nm^3) – ar norēķinu uzskaites mēraparātu fiksētais patērētās dabasgāzes daudzums, kas pārrēķināts atbilstoši noteiktiem dabasgāzes bāzes stāvokļa parametriem (temperatūra 20 °C, spiediens $1,01325 \times 10^5 \text{ Pa}$);
- 2.18. plomba – ražotāja, sistēmas operatora vai inspicēšanas institūcijas uzstādīts aizsardzības līdzeklis (piemēram, uzlīme, atzīme, zīmoga reljefa nospiedums, kniede), lai nepieļautu un konstatētu iejaukšanos vai mēģinājumu iejaukties dabasgāzes apgādes sistēmā, dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta vai ar to saistītu telemetrijas un telemehānikas sistēmu darbībā;
- 2.19. sadales sistēmas pakalpojums – dabasgāzes transportēšana (kas neietver dabasgāzes tirdzniecību) pa augsta, vidēja un zema spiediena sadales vadiem, lai to piegādātu dabasgāzes lietotājiem;
- 2.20. sistēmas operators – šo noteikumu izpratnē arī dabasgāzes tirgotājs;

- 2.21. sistēmas pakalpojuma līgums – līgums, ko slēdz sistēmas operators ar lietotāju par sadales sistēmas pakalpojuma un citu pakalpojumu sniegšanu;
- 2.22. tehniskā apkope – gāzesvadu, ierīču, dabasgāzes iekārtu, kā arī citu dabasgāzes apgādes sistēmas ierīču tehniskā stāvokļa pārbaude, regulēšana un citu darbību veikšana, lai uzturētu tās darbspējīgā kārtībā;
- 2.23. tehniskā uzraudzība – tehniskās apkopes veids, kas nodrošina gāzesvadu un to ierīču tehniskā stāvokļa noteikšanu un novērtēšanu, savlaicīgu bojājumu atklāšanu un kontroli, lai novērstu avārijas un avārijas situācijas rašanos.

II. Lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas lietošana

3. Sistēmas operators jaunu gazificējamo objektu dabasgāzes apgādes sistēmai pieslēdz saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā apstiprinātiem dabasgāzes sistēmas pieslēguma noteikumiem pēc tam, kad lietotājs noslēdzis dabasgāzes pieslēguma līgumu.
4. Lietotājs nodrošina, ka lietotāja dabasgāzes apgādes sistēma pirms tās nodošanas ekspluatācijā ir izturējusi visas normatīvajos aktos noteiktās stiprības un hermētiskuma pārbaudes un ka dabasgāzes iekārtu ar centralizētu dūmgāzu novadišanu, dūmgāzu novadišanas cauruļu un to montāžas atbilstība normatīvo aktu prasībām, dūmvadu tehniskais stāvoklis un pieslēgums dūmvadam ir apliecināti ar sertificēta dūmvadu tīrītāja aktu.
5. Pirms dabasgāzes pirmreizējas ielaišanas lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmā persona, kas veic dabasgāzes pirmreizēju ielaišanu, instruē lietotāju par dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanu, par pienākumu ievērot šajos noteikumos minētās prasības dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanai, kā arī par lietotāja atbildību par šo prasību neievērošanu.
6. Lietotāja pienākums ir nodrošināt, ka lietotāja dabasgāzes apgādes sistēma (tai skaitā dabasgāzes iekārtas) tiek uzstādīta un nodota ekspluatācijā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un visā ekspluatācijas laikā atbilst normatīvajos aktos, standartā LVS 445-1:2011 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope. 1. daļa: Vispārīgās prasības", standartā LVS 445-1:2011/A1:2012 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope. 1. daļa: Vispārīgās prasības", standartā LVS 445-2:2011 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope. 2. daļa: Apkopes termiņi, darbu apraksts un to izpildes dokumentācija" un standartā LVS 445-2:2011/A1:201 "Dabasgāzes sadales sistēmas un lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas ar maksimālo darba spiedienu līdz 1,6 MPa (16 bar) ekspluatācija un tehniskā apkope. 2. daļa: Apkopes termiņi, darbu apraksts un to izpildes dokumentācija" (turpmāk – standarti) noteiktajām prasībām.
7. Lietotājs nodrošina, ka dabasgāzes apgādes sistēmas uzstādīšanu, tehnisko apkalpi, apkopi, remontu un tehnisko uzraudzību veic sertificēti speciālisti saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka dabasgāzes apgādes sistēmas tehniskās ekspluatācijas un drošības prasības, un standartiem. Sertificēti speciālisti visus darbus, kas saistīti ar lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas tehnisko apkalpi, apkopi, remontu un tehnisko uzraudzību, veic normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un dokumentē.
8. Lietotājs nodrošina, ka šo noteikumu 6. un 7. punktā minētos pienākumus izpilda jebkura persona, kas ekspluatē lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu.

9. Visus izdevumus, kas saistīti ar lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas tehnisko apkalpi, apkopi, remontu, rekonstrukciju un tehnisko uzraudzību, sedz lietotājs.

10. Lietotājs, kas nav māsaimniecības lietotājs, gazificētā objektā, kas ir rūpnieciska vai publiska būve, kā arī citos gazificētos objektos, ja tajos ir uzstādīts dabasgāzes aparāts ar kopējo nominālo siltuma jaudu virs 130 kW, rakstiski norīko un pastāvīgi nodrošina atbilstoši atestētu atbildīgo personu par gāzes saimniecību.

11. Atbildīgā persona par gāzes saimniecību gazificētā objektā papildus standartos noteiktajiem pienākumiem ne retāk kā reizi gadā rūpīgi pārbauda lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu un instruē personas, kas ekspluatē lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu, par dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanu un par pienākumu ievērot šajos noteikumos minētās prasības dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanai. Atbildīgā persona par gāzes saimniecību sniedz lietotājam rakstisku atzinumu par pārbaudes rezultātiem un veikto instruktāžu. Atzinumā iekļauj informāciju par lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas atbilstību normatīvajos aktos minētajām prasībām, priekšnosacījumus lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas turpmākai drošai ekspluatācijai, kā arī pievieno dokumentu, kas apliecina veikto instruktāžu.

12. Lietotājs bez sistēmas operatora atļaujas nedrīkst lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmai pievienot cita lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu vai pārtraukt dabasgāzes pastāvīgu lietošanu, patvaļīgi atvienojot dabasgāzes iekārtas.

13. Lietotājam ir pienākums saskaņot ar sistēmas operatoru lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmas (arī gāzesvadu, pa kuriem piegādā dabasgāzi citiem lietotājiem) atvienošanu, remontu un to pievienošanu pēc remonta, kā arī jaunu lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmu pievienošanu vai nomaiņu.

14. Lietotājam ir pienākums normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošināt periodisku gazificētā objekta ventilācijas sistēmas un dūmkanālu pārbaudi un tīrīšanu. Lietotājs nodrošina, ka gazificētā objektā esošo ventilācijas sistēmu un dūmkanālu tehniskā stāvokļa uzturēšanu veic sertificēts speciālists.

15. Ja lietotāja dabasgāzes apgādes sistēmā konstatēta dabasgāzes noplūde, izveidojusies avārijas situācija vai notikusi avārija, lietotājs nekavējoties ziņo par to sistēmas operatoram un nodrošina sistēmas operatora pārstāvju iekļūšanu gazificētā objektā.

16. Lietotājs nekavējoties ziņo sistēmas operatoram par dabasgāzes piegādes pārtraukumu.

17. Lietotājam ir pienākums ievērot gāzesvadu, gāzapgādes iekārtu un būvju aizsargjoslās noteiktos aprobežojumus un nodrošināt brīvu pieeju un piebraukšanu gāzesvadiem, gāzapgādes iekārtām un būvēm, lai remontētu, pievienotu vai atvienotu dabasgāzes apgādes sistēmu vai veiktu tās tehnisko apkalpi, apkopi un tehnisko uzraudzību.

18. Par dzīvojamās mājas koplietošanas telpās un citās kopīpašumā esošajās telpās izvietoto dabasgāzes iekšējo gāzesvadu sistēmu tehnisko stāvokli, dzīvojamās mājas koplietošanas telpās ievadīto dabasgāzes inženierkomunikāciju ievadu noblīvējumu stāvokli, kā arī par periodisku pagrabu vēdināšanu un ventilācijas sistēmu un dūmkanālu tehniskā stāvokļa atbilstību normatīvajos aktos noteiktajām prasībām ir atbildīgs dzīvojamās mājas īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

19. Lietotājs pieņem lēmumu par nepieciešamo dabasgāzes apgādes drošumu un, ja nepieciešams, par cita kurināmā izmantošanu dabasgāzes piegādes pārtraukuma laikā.

20. Ja atbilstoši tehnoloģiskajam procesam gazificētā objektā izvietotajām iekārtām ir nepieciešama nepārtraukta kurināmā piegāde, lietotājs dabasgāzes apgādes pārtraukuma laikā nodrošina un izmanto citu kurināmo.

21. Lietotājs, kā arī dzīvojamās mājas īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir atbildīgs par sekām, kas rodas, ja netiek ievērotas šo noteikumu II nodaļā minētās prasības par dabasgāzes apgādes sistēmas lietošanu.

III. Dabasgāzes piegāde

22. Dabasgāzes piegāde lietotājam līdz dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežai notiek saskaņā ar šiem noteikumiem un sistēmas operatora un lietotāja noslēgto dabasgāzes piegādes līgumu vai sistēmas pakalpojuma līgumu.

23. Sistēmas pakalpojuma līgumu ar sistēmas operatoru slēdz lietotājs, kas nav māsaimniecības lietotājs, ja lietotājam ir nepieciešams saņemt sadales sistēmas pakalpojumu (turpmāk – sistēmas pakalpojums) par dabasgāzi, kuru nepiegādā dabasgāzes piegādes līguma ietvaros.

24. Gazificētos objektos par dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robežu tiek noteikta vieta uzreiz aiz ievada noslēgierīces, ja dabasgāzes piegādes līgumam vai sistēmas pakalpojuma līgumam nav pievienots robežakts, kurā ir noteikta cita dabasgāzes apgādes sistēmas piederības robeža.

25. Dabasgāzes piegādes līgumā norāda informāciju par līgumslēdzēju pusēm, līguma darbības termiņu, līguma pirmstermiņa izbeigšanas kārtību, atļauto maksimālo dabasgāzes patēriņu stundā, dabasgāzes uzskaites kārtību, norēķinu kārtību un veidu, pretenziju un jautājumu iesniegšanas un izskatīšanas kārtību, informāciju par to, kur iespējams iepazīties ar dabasgāzes apgādes tarifiem, kā arī kontaktinformāciju un cita nepieciešamo informāciju.

26. Sistēmas pakalpojuma līgumā norāda informāciju par līgumslēdzēju pusēm, līguma darbības termiņu, līguma pirmstermiņa izbeigšanas kārtību, sistēmas pakalpojuma sniegšanas kārtību, palīgpakalpojumu, tai skaitā balansēšanas pakalpojuma, sniegšanas kārtību, piemērojamo sistēmas pakalpojuma tarifu, sistēmas pakalpojuma uzskaites kārtību, norēķinu kārtību un veidu, pretenziju iesniegšanas un izskatīšanas kārtību, pušu atbildību un sankcijas, kā arī kontaktinformāciju un citu nepieciešamo informāciju.

27. Dabasgāzes piegādes līgumā un sistēmas pakalpojuma līgumā, lietotājam un sistēmas operatoram abpusēji vienojoties, var iekļaut papildu noteikumus un nosacījumus, kas nav minēti šajos noteikumos.

28. Ja dabasgāzes piegādes līgums vai sistēmas pakalpojuma līgums nav noslēgts, ir zaudējis spēku vai atzīts par spēkā neesošu un gazificētā objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs liedzis sistēmas operatora pārstāvju iekļūšanu gazificētā objektā dabasgāzes piegādes pārtraukšanai, attiecīgā gazificētā objekta īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir atbildīgs par šajos noteikumos lietotājam paredzēto saistību izpildi, tai skaitā par to, lai tiktu veikta samaksa par dabasgāzi, kas saņemta laikposmā, kad līgums nebija spēkā.

29. Par dabasgāzes piegādes līguma un sistēmas pakalpojuma līguma izbeigšanu lietotājs informē sistēmas operatoru vismaz 30 dienas pirms līguma izbeigšanas šajos noteikumos un līgumā noteiktajā kārtībā.

30. Izbeidzot dabasgāzes piegādes līgumu un sistēmas pakalpojuma līgumu, lietotājs paziņo sistēmas operatoram dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparāta rādījumu sistēmas operatora noteiktajā veidā vai nodrošina sistēmas operatora pārstāvju iekļūšanu gazificētā objektā dabasgāzes norēķinu uzskaites mēraparātu rādījumu nolasišanai, kā arī nodrošina sistēmas operatora pārstāvju iekļūšanu gazificētā objektā dabasgāzes piegādes pārtraukšanai. Puses noteiktajā termiņā veic galīgo norēķinu par saņemto dabasgāzi, sistēmas operatora sniegto sistēmas pakalpojumu un veic citus ar dabasgāzes piegādes līguma un sistēmas pakalpojuma līguma izpildi saistītos maksājumus.